

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

Затверджено на засіданні кафедри
«Філософії та соціології»
прот. № 1 від 29 серпня 2024 р.

Затверджено
рішенням вченої ради ННЦГО
прот. № 1 від 29 серпня 2024 р.

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ

1*

ПСИХОЛОГІЯ ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ

Команда викладачів:

Толстов Іван Вікторович (кандидат філософських наук, доцент)
Контакти: +38 (097) 53 47 031; e-mail: tolstov@kart.edu.ua

Години прийому та консультації: 14.00-15.00 (Понеділок, Середа) Zoom
Розміщення кафедри: м. Харків, майдан Фейербаха, 7, 3 корпус, 3 поверх, ауд. 319-321

Додаткові інформаційні матеріали: <http://metod.kart.edu.ua>

2*

Чому важливий і які результати є метою навчального курсу з дисципліни «Психологія ділового спілкування»?

У сучасних очікуваннях міжнародного ринку праці, які фіксуються останніми дослідженнями, помітним є дедалі більше посилення уваги до універсальних, соціально-психологічних компетенцій фахівців не залежно від їхньої спеціалізації. Представники бізнесу, співробітники кадрових служб провідних компаній різних країн світу серед найбільш затребуваних вже зараз і у найближчому майбутньому компетенцій працівників називають їхні: аналітичне мислення й інноваційність, проактивність у навчанні, креативність, оригінальність та ініціативність, лідерство і соціальний вплив, емоційний інтелект та ін. Тобто здатність до успішної соціальної взаємодії, командної співпраці, ефективність у соціально-психологічному впливі, управлінні мотивацією, лідерство, навички емоційної саморегуляції і самоорганізації та ін. стають в один рівень і навіть часом випереджають за своєю актуальністю вузько спеціальні професійні знання та вміння.

Саме на розвиток соціально-психологічної, комунікативної компетентності майбутніх фахівців, зокрема у сфері ділової комунікації, і спрямований навчальний курс «Психологія ділового спілкування».

Метою викладання навчальної дисципліни «Психологія ділового спілкування» є соціально-психологічна підготовка, розвиток знань з питань закономірностей ділових стосунків, соціально-психологічних особливостей, механізмів, технік і прийомів ділової комунікації; сприяння розвитку навичок конструктивного ділового спілкування, управління конфліктами, коректної саморегуляції.

Курс спрямований на розвиток наступних компетентностей:

1. Загальнокультурну і ціннісно-сміслову компетентність (розуміння психологічних, соціальних морально-етичних аспектів сучасного ділового спілкування; формування та розширення світогляду студентів у сфері соціально-психологічної культури взаємин з колегами, партнерами та клієнтами, розуміння важливості коректного використання психологічних закономірностей у ситуаціях ділової взаємодії, здатність діяти соціально відповідально та свідомо);
2. Навчально-пізнавальну і інформаційну компетентність (формування у студентів зацікавленості процесом спілкування як універсальною реальністю людського буття; оволодіння навичками ефективного спілкування; розвиток вмінь щодо самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації з різних джерел; здатність використовувати практичні навички, спираючись на отримані знання.);
3. Комунікативну компетентність (сприяння розвитку можливості студентів піднятися від рівня ритуального спілкування до більш професійного, глибокого, психологічногорівня за рахунок розвитку особистості, створення умов щодо використання отриманих знань у практиці ділового спілкування, розвиток вміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях в контексті ділових та особистісних відносин; оволодіння техніками ефективної ділової комунікації).
4. Компетентність здатності ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.
5. Компетентність особистісного самовдосконалення (сприяння розвитку у студентів адекватного уявлення про власні індивідуально-психологічні властивості, підтримування мотивації щодо постійного саморозвитку і самовдосконалення у сфері ділової комунікації, коректної саморегуляції).

3* **Як організоване навчання у межах навчального курсу «Психологія ділового спілкування»?**

Опис дисципліни:

Кредитів ECTS - 3

Загальна кількість годин вивчення дисципліни - 90

Дисципліна викладається для здобувачів другого рівня вищої освіти (магістрів)

Для здобувачів освіти денної форми навчання дисципліна викладається у II семестрі, протягом одного семестру і передбачає проведення 1 лекції раз у два тижні (всього 8 або 7 лекцій залежно від розкладу) і 1 практичного (семінарського) заняття раз у два тижні (всього 8 або 7 занять).

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи для денної форми навчання становить – 30/60
для заочної форми навчання – 8/82

Теми курсу за змістовними модулями:

4* _____ **Інформаційні матеріали по курсу:**

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Портал електронних видань Українського державного університету залізничного транспорту: <http://metod.kart.edu.ua/last>
2. Бібліотека інституту соціології НАН України: <http://i-soc.com.ua/ua/institute/lib>
3. Національна бібліотека ім. Ярослава Мудрого/ соціологічні дослідження// <https://nlu.org.ua/article.php?id=70>
4. Національна бібліотека України ім В.І. Вернадського/ <http://nbuv.gov.ua/node/1539>
5. Бібліотека бібліотека Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна електронна бібліотека соціологічного факультету// <http://www.sociology.kharkov.ua/index.php/ua/navchannya/elektronna-biblioteka>
6. Харківська державна наукова бібліотека ім .Г. Короленка // <https://libenc.korolenko.kharkov.com/bibliotechna-enciklopediya.html>

5* **Про що важливо пам'ятати і яких правил дотримуватись у ході вивчення дисципліни?**

Умовою ефективного засвоєння змісту дисципліни і досягнення наведених результатів (набуття необхідних компетенцій) є не тільки високопрофесійна робота викладача, а також наполеглива, цілеспрямована учбова діяльність студентів, яка включає різні форми роботи як під час аудиторних занять (лекцій і семінарів), так і самостійної підготовки.

Під час лекцій ефективності засвоєння матеріалу, що надається, сприяє не лише уважне слухання і кропітке ведення конспекту, але й також формулювання уточнюючих запитань, можливих критичних зауважень, спроби навести приклади, які б ілюстрували або, навпаки, ставили під сумнів, положення, що наводяться. Активна участь в коротких обговореннях, які зазвичай є природнім елементом лекцій з психології ділового спілкування, також є активністю, що очікується від студентів в ході вивчення ними дисципліни.

Робота на семінарських заняттях передбачає наступну активність студентів:

- підготовку доповідей і виступів на теми, означені програмою курсу;
- участь в обговоренні нагальних питань з тематики дисципліни;
- виконання індивідуальних завдань (розв'язання психологічних ситуативних задач, представлення результатів реферативних робіт тощо);
- участь у тренінгових вправах, що спрямовані на формування та закріплення навичок ділового спілкування;
- участь в усних і письмових опитуваннях.

6* **Яких результатів очікувати і яку мету ставити, обираючи навчальний курс з дисципліни «Психологія ділового спілкування»?**

- Очікуємо, що у ході навчального курсу студенти суттєво розвинуть власні здатності:
- зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки, знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;
  - приймати рішення у складних і непередбачуваних умовах, у тому числі із застосуванням прогнозування та сучасних засобів підтримки прийняття рішень;
  - вільно користуватися сучасними методами збору, обробки та інтерпретації наукової інформації для підготовки проектних та аналітичних рішень, експертних висновків та рекомендацій;
  - реалізовувати ефективні прийоми соціально-психологічного впливу, коректної саморегуляції;
  - організувати та керувати роботою групи, первинного колективу;
  - здійснювати подальше навчання, яке значною мірою є автономним, самостійним, творчим;
  - передавати свої знання, рішення і підґрунтя їх прийняття в ясній і однозначній формі, представляти підсумки виконаної роботи у вигляді рефератів, наукових статей, доповідей, які оформлені згідно з установленими вимогами.
  - мати навички управління комплексними діями або проектами при розв'язанні складних проблем у професійній діяльності в галузі обраної спеціалізації та нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.

7* **Яким є порядок оцінювання результатів навчання студентів за відповідними формами організації навчального процесу?**

Контроль знань у рамках навчальної дисципліни «Психологія ділового спілкування» здійснюється з урахуванням особливостей кредитно-модульної системи, відображених у Положенні про контроль та оцінювання якості знань студентів в УкрДУЗТ (<http://kart.edu.ua/images/stories/akademiya/documentu-vnz/polojennya-12-2015.pdf>).

Згідно з Положенням про впровадження кредитно-модульної системи організації навчального процесу використовується 100-бальна шкала оцінювання. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки (індивідуального навчального плану) студента, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (5, 4, 3,) та шкали ECTS (A, B, C, D, E)

Принципи формування оцінки:

Модульне тестування:

Оцінка формується відповідно до кількості вірних відповідей на тестові модульні питання (20 питань в тесті, кожна вірна відповідь оцінюється в 2 бали). Максимальна кількість становить 40 балів за модуль.

Поточний контроль:

Оцінка формується шляхом накопичення студентами балів за наступні види роботи і активності:

- відвідування лекцій (бали нараховуються в залежності від кількості відвідуваних лекцій, максимальна сума становить 8 балів; у разі пропуску більше, ніж 50% лекцій, бали не нараховуються);

- наявність і повнота конспекту лекцій і тем, що виносяться на самостійний розгляд (максимальна сума балів – 12);

- доповіді на семінарських заняттях – передбачає розгорнуте усне викладення теоретичного матеріалу з конкретного питання, демонстрацію розуміння психологічного змісту процесів, які розглядаються, самостійні висновки і рекомендації; відповіді на питання викладача і інших студентів – учасників семінару (максимальна кількість балів - 10 (мінімум 1 доповідь впродовж 1го модуля (двох змістовних модулів));

- повідомлення на семінарських заняттях – передбачають коротке але цілісне і завершене інформування про конкретний феномен, особливість, наведення прикладу тощо (максимальна кількість балів - 10 (у разі мінімум по 1му повідомленню – на кожному семінарі впродовж модуля (двох змістовних модулів));

- участь в обговореннях, усних опитуваннях, тренінгових вправах, доповнення повідомлень і доповідей, презентації результатів реферативних робіт, індивідуальних завдань (максимальна кількість балів - 20 (залежно від загального рівня активності, залученості, якості відповідей і виконання завдань впродовж модуля (двох змістовних модулів));

- в умовах дистанційного і змішаної форм навчання – вчасне якісне виконання індивідуальних самостійних завдань в асинхронній формі роботи (платформа moodle); повідомлення, презентації, активна участь в обговореннях під час семінарських занять, які проводяться у синхронній формі роботи (в конференціях zoom) – до 50 балів;

- додатково нараховуються бали за участь у роботі наукового психологічного гуртка (до 15 балів); підготовку виступів і участь у науково-практичних студентських конференціях (до 15 балів);

Визначення назви за державною шкалою(оцінка)	Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS оцінка
ВІДМІННО – 5	Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
ДОБРЕ – 4	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
	Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
ЗАДОВІЛЬНО - 3	Заловільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
НЕЗАДОВІЛЬНО - 2	Незаловільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
	Незаловільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

- виконання і захист письмової контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання) (до 60 балів).

Залік:

Студент отримує залік за результатами модульного 1-го та 2-го контролю шляхом накопичення балів. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів за модульне тестування). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає заліковий бал. Якщо студент не погоджується із запропонованими балами (у разі отримання оцінки на рівні В або D за шкалою ECTS), він може підвищити їх на заліку, відповівши на питання зі Списку питань до заліку.

8*

Кодекс академічної доброчесності

Порушення Кодексу академічної доброчесності Українського державного університету залізничного транспорту є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним. Кодекс доступний за посиланням: <http://kart.edu.ua/documentu-zvo-ua>

Зокрема, дотримання Кодексу академічної доброчесності УкрДУЗТ означає, що вся робота на модульних тестуваннях та заліках має виконуватися індивідуально. Під час виконання самостійної роботи студенти можуть консультиватися з викладачами та з іншими студентами, але повинні самостійно розв'язувати завдання, керуючись власними знаннями, уміннями та навичками. Посилання на всі ресурси та джерела (наприклад, у рефератах, самостійних роботах чи презентаціях) повинні бути чітко визначені та оформлені належним чином. У разі спільної роботи з іншими студентами над виконанням індивідуальних завдань, потрібно зазначити ступінь їх участі у роботі.

9*

Інтеграція студентів з обмеженими можливостями

Вища освіта є провідним чинником підвищення соціального статусу, досягнення духовної, матеріальної незалежності і соціалізації молоді з обмеженими функціональними можливостями й відображає стан розвитку демократичних процесів і гуманізації суспільства.

Для інтеграції студентів із обмеженими можливостями в освітній процес Українського державного університету залізничного транспорту створена система дистанційного навчання на основі сучасних педагогічних, інформаційних, телекомунікаційних технологій.